

Jurisprudentienieuwsbrief Bestuursrecht, aflevering 13 2020, nummers 291 – 314 vrijdag 3 april 2020

Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak, team bestuursrecht

Externe email redactieJnB@rechtspraak.nl
Telefoon 088 361 1020
Citeertitels JnB 2020

De Jurisprudentienieuwsbrief bestuursrecht (JnB) komt – uitgezonderd in vakantieperiodes - elke week uit en bevat een selectie van de meest actuele en belangrijkste bestuursrechtelijke jurisprudentie. De uitspraken worden per (deel)rechtsgebied aangeboden. Door in onderstaande inhoudsopgave op het onderwerp van voorkeur te klikken komt u direct bij de uitspraken op het desbetreffende rechtsgebied. De essentie van de uitspraak wordt beknopt weergegeven in koptekst en samenvatting. De link onder de uitspraak leidt door naar de volledige tekst van de uitspraak.

Inhoud

In deze Jurisprudentienieuwsbrief Bestuursrecht vindt u de volgende

onderwerpen: (Door op het onderwerp te klikken komt u direct bij de uitspraken op het betreffende rechtsgebied.)

Algemeen bestuursrecht.....	3
Schadevergoedingsrecht.....	5
Handhaving	5
Omgevingsrecht	6
Wabo	6
Natuurbescherming.....	14
Monumentenwet 1988.....	15

Disclaimer

De Jurisprudentienieuwsbrief Bestuursrecht is een uitgave van het Landelijk Bureau Vakinhoud rechtspraak (hierna: LBVr), team bestuursrecht. De nieuwsbrief is met de grootst mogelijke zorg samengesteld. Het LBVr kan de juistheid, volledigheid en actualiteit van de nieuwsbrief echter niet garanderen. Voor zover de nieuwsbrief links bevat naar websites, is het LBVr niet aansprakelijk voor de inhoud daarvan. De inhoud van de nieuwsbrief is uitsluitend bedoeld voor uw eigen gebruik. Ander gebruik, waaronder de commerciële exploitatie van de inhoud van de nieuwsbrief, is niet toegestaan. Er kunnen geen rechten aan de inhoud van de nieuwsbrief worden ontleend. Het gebruik dat wordt gemaakt van de inhoud van de nieuwsbrief komt voor eigen risico. Aansprakelijkheid voor schade, in welke vorm dan ook - direct en / of indirect - ontstaan door dan wel voortvloeiend uit gebruik van de inhoud van de nieuwsbrief, wordt door het LBVr afgewezen.

Waterwet	16
Bijstand	16
Sociale zekerheid overig	17
Bestuursrecht overig	19
Algemene Verordening Gegevensbescherming	19
Huisvesting	23
Rijkswet op het Nederlanderschap	25
Vreemdelingenrecht	27
Asiel	27
Coronavirus	27
Procesrecht	29

Algemeen bestuursrecht

JnB2020, 291

MK ABRS, 30-03-2020 (publ. 01-04-2020), 201909073/3/R3 en 201909074/3/R3

Awb 8:15

WRAKING. Het wrakingsverzoek is - noodgedwongen en bij wijze van grote uitzondering - niet op een zitting behandeld.

Procesbeslissingen kunnen slechts leiden tot inwilliging van een wrakingsverzoek, indien deze op zich dan wel in onderlinge samenhang bezien een zwaarwegende aanwijzing opleveren voor het oordeel dat daaruit blijkt van partijdigheid of vooringenomenheid van de voorzieningenrechter die de betrokken beslissing of beslissingen heeft genomen. De omstandigheid dat de voorzieningenrechter i.c. heeft besloten dat de zitting zal doorgaan en dat daarbij gebruik zal worden gemaakt van telefonisch horen, terwijl de Awb de mogelijkheid van telefonisch horen niet kent, is onvoldoende voor dat oordeel. De voorzieningenrechter heeft daarbij in lijn gehandeld met de werkwijze van de Afdeling die is voortgevloeid uit de actuele zeer uitzonderlijke omstandigheden ten gevolge van de uitbraak van het coronavirus en de getroffen strenge maatregelen om verdere uitbreiding daarvan te voorkomen, zoals deze werkwijze door de Afdeling op haar website is bekend gemaakt.

[ECLI:NL:RVS:2020:897](https://ecli.nl/RVS:2020:897)

JnB2020, 292

MK ABRS, 01-04-2020, 201806153/1/R4

minister van Economische Zaken en Klimaat, verweerder.

Awb 1:2

BELANGHEBBENDE. Een belang is aan een bestuursorgaan toevertrouwd als een wettelijk voorschrift aan dit bestuursorgaan een bevoegdheid tot behartiging van dit belang toekent. Aan de colleges van burgemeester en wethouders van Westerveld en Steenwijkerland zijn in onder meer de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht bevoegdheden toegekend voor besluitvorming op het gebied van de ruimtelijke ordening. De belangen van ruimtelijke ordening kunnen worden geraakt door de (gevolgen van de) gaswinning waarover het bestreden besluit tot instemming met het winningsplan gaat. De belangen van deze colleges zijn dus rechtstreeks betrokken bij dit besluit en zij kunnen daarom als belanghebbende beroep instellen.

[ECLI:NL:RVS:2020:938](https://ecli.nl/RVS:2020:938)

JnB2020, 293

MK ABRS, 01-04-2020, 201904365/1/A1

college van burgemeester en wethouders van Wassenaar.

Awb 1:2, 8:75

BELANGHEBBENDE. Een belanghebbende die opkomt tegen een besluit heeft in beginsel belang bij een beoordeling van zijn bezwaar of beroep, tenzij vast komt te staan dat ieder belang bij de procedure ontbreekt of is komen te vervallen. Verwijzing naar de uitspraak van de ABRS van 28 januari 2015, [ECLI:NL:RVS:2015:219](#). Hieruit volgt dat de Stichting i.c. niet gedeeltelijk wel en gedeeltelijk geen belang kan hebben bij een besluit op haar bezwaar tegen de van rechtswege verleende vergunning. Pas als zij geen enkel belang heeft, ontbreekt het belang bij een beoordeling van het bezwaar.

PROCESKOSTENVERGOEDING. Een rechtspersoon kan op grond van artikel 8:75 van de Awb, worden veroordeeld in de proceskosten van een andere partij indien sprake is van onredelijk gebruik van het procesrecht door die rechtspersoon. Verwijzing naar de uitspraak van de ABRS van 30 augustus 2017, [ECLI:NL:RVS:2017:2362](#). I.c. is daarvan geen sprake, alleen al omdat dit de eerste keer is dat de vergunning voor het hek inhoudelijk door de Afdeling is beoordeeld.

[ECLI:NL:RVS:2020:967](#)

Zie in dit verband ook de samenvatting van deze uitspraak onder het kopje "Monumentenwet 1988" (JnB2020, 304).

JnB2020, 294

ABRS, 01-04-2020, 201905891/1/A2

Belastingdienst/Toeslagen.

Awb 7:11 lid 2, 7:15 lid 2

PROCESKOSTENVERGOEDING IN BEZWAAR. I.c. is terecht geoordeeld dat [appellante] geen aanspraak heeft op vergoeding van kosten op de voet van artikel 7:15, tweede lid, van de Awb. Uit artikel 7:15, tweede lid, van de Awb volgt dat de kosten, die een belanghebbende in verband met de behandeling van het bezwaar redelijkerwijs heeft moeten maken, uitsluitend worden vergoed op verzoek van de belanghebbende voor zover het bestreden besluit wordt herroepen wegens aan het bestuursorgaan te wijten onrechtmatigheid. Herroeping, zo blijkt uit artikel 7:11, tweede lid, van de Awb, vindt plaats, wanneer heroverweging daartoe aanleiding geeft. Ingevolge artikel 7:11, eerste lid, van de Awb vindt heroverweging van het bestreden besluit plaats, indien het bezwaar ontvankelijk is. Het voorgaande brengt met zich mee dat van herroeping als bedoeld in artikel 7:15, tweede lid, van de Awb alleen sprake is als een ontvankelijk bezwaar leidt tot intrekking of wijziging van het primaire besluit. In dit geval is het bezwaar niet-ontvankelijk verklaard, omdat het te laat is ingediend.

[ECLI:NL:RVS:2020:941](#)

[Naar inhoudsopgave](#)

Schadevergoedingsrecht

JnB2020, 295

MK ABRS, 01-04-2020, 201905634/1/A3

minister van Justitie en Veiligheid.

Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden 6

REDELIJKE TERMIJN. In zaken die uit een bezwaarschriftprocedure en twee rechterlijke instanties bestaan, is in beginsel een totale lengte van de procedure van vier jaar redelijk. Verwijzing naar de uitspraak van de ABRS van 29 januari 2014, [ECLI:NL:RVS:2014:188](#). I.c. heeft de Afdeling al eerder uitspraak gedaan. Dat betekent dat bij de bepaling of de redelijke termijn is overschreden, moet worden aangesloten bij de termijn zoals die in hoger beroep geldt. Dat de zaak door de Afdeling naar de rechtbank is teruggewezen, maakt niet dat de redelijke termijn zoals deze voor een procedure in eerste aanleg wordt aangehouden, opnieuw van toepassing is.

[ECLI:NL:RVS:2020:948](#)

[Naar inhoudsopgave](#)

Handhaving

JnB2020, 296

Voorzienenrechter rechtbank Gelderland, 27-03-2020, AWB 20/1709

Burgemeester van de gemeente Heumen, verweerder.

Opiumwet 13b

OPIUMWET 13b. CORONA. Besluit tot sluiting van erf met opstallen, waaronder twee woningen, voor de duur van 1 jaar. Het onderzoek op de zitting heeft telefonisch plaatsgevonden op 24 maart 2020. Hetgeen is aangetroffen valt onder het bepaalde in artikel 10a, eerste lid, onder 3° van de Opiumwet. De burgemeester is bevoegd tot sluiting over te gaan maar heeft ten aanzien van de woning met [locatie] onvoldoende rekening gehouden met het corona virus en de naar aanleiding daarvan getroffen maatregelen door de rijksoverheid in combinatie met de reeds slechte gezondheid van verzoeker 1. De voorzieningenrechter schorst het besluit voor zover dat ziet op de woning met [locatie].

[ECLI:NL:RBGEL:2020:2015](#)

[Naar inhoudsopgave](#)

Omgevingsrecht

Wabo

JnB2020, 297

MK ABRS, 01-04-2020, 201905369/1/R3

college van burgemeester en wethouders van Emmen.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 3.9 lid 1, lid 2

Gemeentewet 59a

Algemene wet bestuursrecht (Awb) 3:40, 3:41 lid 1, 4:20b lid 1

WABO. OMGEVINGSVERGUNNING. VERLENGEN BESLISTERMIJN.

ONDERTEKENING BESLUIT. Voor zover de brief waarmee het college heeft beoogd de beslistermijn op de aanvraag om omgevingsvergunning te verlengen door het ontbreken van een ondertekening niet in overeenstemming is met artikel 59a van de Gemeentewet, leidt dat op zichzelf nog niet tot het oordeel dat de in artikel 3.9, eerste lid, van de Wabo bedoelde beslistermijn van acht weken geacht moet worden ongebruikt te zijn verstreken en dat de gevraagde omgevingsvergunning als gevolg daarvan van rechtswege is verleend. De enkele omstandigheid dat een ondertekening ontbreekt, in een geval waarin het gaat om een geautomatiseerd aangemaakte brief, betekent niet dat aan die brief het besluitkarakter moet worden onzegd. Verwijzing naar ABRS 31-10-2012, [ECLI:NL:RVS:2012:BY1703](#).

[ECLI:NL:RVS:2020:950](#)

JnB2020, 298

MK ABRS, 01-04-2020, 201905732/1/A1

college van burgemeester en wethouders van Midden-Drenthe.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 2.12 lid 1, aanhef en onder a, onder 3°, 2.27 lid 1

Besluit omgevingsrecht (Bor) 6.5 lid 1

WABO. VERKLARING VAN GEEN BEDENKINGEN. DRAAGVLAK.

Omgevingsvergunning voor het realiseren van een zonnepark nabij De Lotten in Hijken. De raad van de gemeente Midden-Drenthe heeft een verklaring van geen bedenkingen voor het project verstrekt.

De rechtbank heeft terecht overwogen dat het college terecht heeft gesteld dat de omstandigheid dat niet iedere omwonende van het zonnepark tevreden wordt gesteld, niet betekent dat er onvoldoende draagvlak in de omgeving is. Bij projecten zoals dit zonnepark moet het bestuursorgaan een afweging maken tussen het belang van een duurzame energievoorziening in het kader van de energietransitie en de belangen van omwonenden. Het ontbreken van draagvlak bij direct omwonenden is in die belangenafweging niet zonder meer het meest zwaarwegend. Gelet op de door het college genoemde inspanningen van de initiatiefnemer om draagvlak te verwerven en gegeven het beperkte aantal zienswijzen tegen dit project, ziet de Afdeling met de rechtbank geen aanleiding

voor het oordeel dat vanwege het ontbreken van voldoende draagvlak voor het project voor het project geen verklaring van geen bedenkingen mocht worden afgegeven.

[ECLI:NL:RVS:2020:958](https://ecli.nl/RVS:2020:958)

JnB2020, 299

ABRS, 01-04-2020, 201902234/1/R2

college van burgemeester en wethouders van Waalwijk.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 2.1 lid 1 onder c, 2.12 lid 1, aanhef en onder a, onder 2°

Besluit omgevingsrecht (Bor) bijlage II artikel 4 lid 9

WABO. OMGEVINGSVERGUNNING. KAPSALON. WOONBESTEMMING.

GEZONDHEIDSKLACHTEN. Het college heeft zich op het standpunt kunnen stellen dat niet aannemelijk is geworden dat de vestiging van een kapsalon in een uitbouw van een vrijstaande woning als gevolg van blootstelling aan van de kapsalon afkomstige stoffen tot een onaanvaardbare aantasting van het woon- en leefklimaat in de naastgelegen woning van [appellant] en zijn gezin zal leiden.

1. [...] [belanghebbende] woont in een vrijstaande woning aan de [...]. Zij heeft [...] bij het college een aanvraag ingediend voor een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder c, van de Wabo, voor het gebruik van een uitbouw op het perceel als kapsalon. Het vestigen van een kapsalon is in strijd met de op het perceel rustende woonbestemming. Het college heeft [...] besloten met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, aanhef en onder a, onder 2°, van de Wabo, gelezen in samenhang met artikel 4, negende lid, van bijlage II van het Besluit omgevingsrecht, af te wijken van het bestemmingsplan onder het gelijktijdig stellen van een aantal voorschriften.

2. [appellant] woont op het naastgelegen perceel [...] en kan zich niet verenigen met de verleende omgevingsvergunning.

[...] 3.2. Naar het oordeel van de Afdeling heeft de rechtbank terecht overwogen dat het college zich in redelijkheid op het standpunt heeft kunnen stellen dat niet aannemelijk is geworden dat de vestiging van een kapsalon ter plaatse als gevolg van blootstelling aan van de kapsalon afkomstige stoffen tot een onaanvaardbare aantasting van het woon- en leefklimaat in de woning van [appellant] en zijn gezin zal leiden. Hierbij heeft het college mogen betrekken dat in de brochure "Bedrijven en milieuzonering" van de Vereniging Nederlandse Gemeenten voor kappersbedrijven in verband met de aspecten geur en lucht een richtafstand is opgenomen van nul meter tot een woning. Daaraan wordt voldaan, hetgeen tussen partijen ook niet in geschil is. Het college heeft hierbij ook mogen betrekken dat het geen reden ziet om vanwege bijzondere omstandigheden van deze richtafstand af te wijken en dat ook geen reden bestaat om aan te nemen dat de kapsalon niet aan de regels van het Activiteitenbesluit milieubeheer kan voldoen. Het college heeft verder van belang mogen achten dat de planologische uitstraling van de kapsalon, met slechts één behandelstoel en beperkte openingstijden, niet groot is.

[appellant] heeft met de door hem overgelegde stukken niet aannemelijk gemaakt dat de komst van de kapsalon tot een onaanvaardbare aantasting van zijn woon- en leefklimaat

of dat van zijn gezin leidt. Uit deze stukken volgt niet dat in geval in een ander pand geparfumeerde producten worden gebruikt, [appellant] en zijn gezin daarvan ter plaatse van hun woning enig gevolg ondervinden, nog daargelaten de vraag of het college bij de beoordeling van de vraag of sprake is van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat rekening zou moeten houden met bijzondere gevoeligheden van omwonenden. Uit de door [appellant] ingediende wetenschappelijke publicaties, waaronder het op zitting aan de orde gestelde artikel uit het Journal of asthma & allergy educators van april 2013, volgt ook niet dat een kapsalon gezondheidseffecten heeft op omwonenden. Ook zijn geen andere gezondheidsonderzoeken bekend waaruit volgt dat omwonenden gezondheidsschade ondervinden van een kapsalon. Naar het oordeel van de Afdeling heeft het college daarom in redelijkheid de gevraagde omgevingsvergunning kunnen verlenen. [...]

[ECLI:NL:RVS:2020:918](#)

JnB2020, 300

MK ABRS, 01-04-2020, 201903780/1/A1

college van burgemeester en wethouders van Westerveld.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 2.12, eerste lid, aanhef en onder a, onder 2°

Besluit omgevingsrecht (Bor) bijlage II: artikel 4 aanhef en onder 5

WABO. OMGEVINGSVERGUNNING ZENDMAST. GEZONDHEIDSGEVOLGEN.

Nu in dit geval vast staat dat de blootstellingslimieten van de International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection (ICNIRP) niet worden overschreden, heeft het college de omgevingsvergunning in redelijkheid kunnen verlenen. Verwijzing naar ABRS 13-03-2019, [ECLI:NL:RVS:2019:787](#).

[...] omgevingsvergunning verleend voor het plaatsen van een zendmast [...].

[...] Gezondheidsgevolgen

[...] 5.2. In de uitspraak van 13 maart 2019, [ECLI:NL:RVS:2019:787](#) heeft de Afdeling echter wel overwogen dat uit onderzoeken naar de effecten van radiofrequente elektromagnetische velden blijkt dat radiofrequente elektromagnetische velden een nadelig gezondheidseffect kunnen hebben. Voor de effecten zijn blootstellingslimieten opgesteld door de International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection (hierna: de ICNIRP), een internationale groep wetenschappers. Deze blootstellingslimieten worden op advies van de Raad van de Europese Unie in Nederland gehanteerd. De ICNIRP toetst met regelmaat of het nodig is om de blootstellingslimieten aan te passen. Niet in geschil is dat deze blootstellingslimieten niet worden overschreden.

In het rapport "Elektromagnetische velden, jaarbericht 2008" van de Gezondheidsraad van 19 maart 2009 staat dat uit de beschikbare wetenschappelijke gegevens geen oorzakelijk verband tussen blootstelling aan radiofrequente elektromagnetische velden en het optreden van lichamelijke onverklaarde klachten naar voren komt. In het artikel "Planetary electromagnetic pollution: it is time to assess its impact" van The Lancet van december 2018 staat onder meer dat uit een evaluatie van 2266 onderzoeken die door de ORSAA zijn verzameld, is gebleken dat de meeste van die onderzoeken een verband

tussen kunstmatige elektromagnetische velden en biologische effecten of gezondheidseffecten aantonen. In het artikel wordt niet besproken wat de effecten van de elektromagnetische velden zijn en wanneer de effecten zich voordoen. Gelet daarop, kan anders dan [appellant sub 1A] en [appellant sub 1B] hebben betoogd, uit het artikel van The Lancet niet worden afgeleid dat de blootstellingslimieten van de ICNIRP onvoldoende bescherming bieden tegen de elektromagnetische velden. Het artikel "Bellen schaadt cellen" van De Groene Amsterdammer van 16 januari 2019 biedt evenmin steun voor dat betoog. Weliswaar is in het artikel vermeld dat het aantal onderzoeken waarin een verband tussen elektromagnetische straling en gezondheidseffecten is aangetoond, toeneemt, maar niet dat elektromagnetische velden bij het hanteren van de blootstellingslimieten van de ICNIRP leiden tot nadelige gezondheidseffecten. Wat betreft de verwijzing van [appellant sub 1A] en [appellant sub 1B] naar de publicatie "Subjective symptoms, sleeping problems, and cognitive performance in subjects living near mobile phone base stations" van H.P. Hutter van mei 2006 heeft de Gezondheidsraad in het advies "Elektromagnetische velden en gezondheid" van 15 november 2007 te kennen gegeven, dat uit de bevindingen van Hutter hoe dan ook geen conclusies over oorzaak-gevolg relaties getrokken kunnen worden, wat ook in de publicatie zelf is erkend, omdat dit het eerste onderzoek in zijn soort is.

In de door [appellant sub 2] en [appellant sub 1A] en [appellant sub 1B] overgelegde stukken en wat zij op basis daarvan hebben aangevoerd, ziet de Afdeling daarom geen aanleiding voor het oordeel dat het college het standpunt van de Gezondheidsraad niet aan het besluit van 10 juli 2018 ten grondslag heeft kunnen leggen. De rechtbank heeft dit goed gezien. Daarbij betreft de Afdeling dat de Gezondheidsraad tot op heden de blootstellingslimieten van de ICNIRP nog steeds onderschrijft. Het college hoefde daarom geen andere limieten te hanteren. De rechtbank heeft daarom terecht overwogen dat nu vast staat dat de blootstellingslimieten van de ICNIRP niet worden overschreden, het college de omgevingsvergunning in redelijkheid heeft kunnen verlenen. [...]

[ECLI:NL:RVS:2020:924](https://www.ecli.nl/nl/RVS:2020:924)

JnB2020, 301

Voorzieningenrechter ABRS, 25-03-2020, 202000443/1/R4 en 202000443/2/R4

college van burgemeester en wethouders van Vijfheerenlanden.

Erfgoedwet 1.1

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 2.1 lid 1 aanhef en onder a en c
Besluit omgevingsrecht (Bor) 1, 2, 4a, bijlage II: artikel 1

WABO. HANDHAVING. DWANGSOM. VERGUNNINGVRIJ BOUWEN.

RIJKSMONUMENT. Nu in dit geval de schuur in hetzelfde bouwvlak als de boerderijwoning (rijksmonument) staat, wordt geoordeeld dat de schuur en dus ook de overkapping aan de schuur is gebouwd bij een rijksmonument als bedoeld in artikel 4a, eerste lid, van bijlage II van het Bor. Daargelaten of de overkapping voldoet aan de in artikel 2, aanhef en onderdeel 3, van bijlage II van het Bor nader genoemde vereisten, was een omgevingsvergunning vereist voor de bouw van de overkapping.

[...] [Lastgeving] onder oplegging van dwangsommen [...] om, [...], de door [appellant] zonder daartoe strekkende omgevingsvergunning gebouwde dakkapellen op en overkapping aan een schuur [...] te verwijderen en verwijderd te houden.

[..] 2.1. [...] Op het perceel staan onder meer een boerderijwoning, die een rijksmonument is in de zin van artikel 1.1 van de Erfgoedwet, en een schuur op afstand daarvan.

[...] 3.1 [...] De schuur, waaraan de overkapping is gebouwd, voldoet aan de omschrijving van een bijbehorend bouwwerk van artikel 1 van bijlage II van het Bor, nu de schuur een gebouw is en de schuur functioneel is verbonden met de boerderijwoning, die als hoofdgebouw van het perceel moet worden aangemerkt, en zich op hetzelfde perceel bevindt.

De schuur staat in het achtererfgebied van de boerderijwoning. De overkapping is daarom een uitbreiding van een bijbehorend bouwwerk als bedoeld in artikel 2, aanhef en onderdeel 3, van bijlage II van het Bor.

Indien de overkapping aan de overige in dat artikelonderdeel genoemde vereisten voldoet, zou de bouw daarvan dus in beginsel zonder omgevingsvergunning zijn toegestaan.

Ingevolge artikel 4a, eerste lid, van bijlage II van het Bor is voor het bouwen van een bijbehorend bouwwerk of een uitbreiding daarvan echter wel een omgevingsvergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder a en c, van de Wabo vereist, indien de activiteit in, aan, op of bij onder meer een rijksmonument plaatsvindt. In de nota van toelichting bij de wijziging van het Bor van 17 juni 2011, waarbij artikel 4a, eerste lid, van bijlage II van het Bor is ingevoerd, staat dat de mogelijkheid om vergunningvrij een bijbehorend bouwwerk te bouwen, als bedoeld in artikel 2, aanhef en onderdeel 3, van bijlage II van het Bor, niet openstaat bij monumenten (nota van toelichting, blz. 10; Stb. 2011, 339). In de nota van toelichting bij de wijziging van het Bor van 24 september 2014 wordt ervan uitgegaan dat onder bouwen van bijbehorende bouwwerken bij een monument mede wordt verstaan het bouwen op het perceel bij het betrokken monument (nota van toelichting, blz. 44; Stb. 2014, 333). Nu de schuur in hetzelfde bouwvlak als de boerderijwoning staat, wordt geoordeeld dat de schuur en dus ook de overkapping aan de schuur is gebouwd bij een rijksmonument als bedoeld in artikel 4a, eerste lid, van bijlage II van het Bor. Daargelaten of de overkapping voldoet aan de in artikel 2, aanhef en onderdeel 3, van bijlage II van het Bor nader genoemde vereisten, heeft de rechtbank dus terecht geconcludeerd dat een omgevingsvergunning was vereist voor de bouw van de overkapping. [..]

[ECLI:NL:RVS:2020:821](https://ecli.nl/RVS:2020:821)

JnB2020, 302

MK ABRS, 01-04-2020, 201901750/1/A1

college van burgemeester en wethouders van Barneveld.

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht 2.1 lid 1 aanhef en onder a, c en i

Wet milieubeheer 7.2 lid 1, 7.17 lid 1, 7.18

Richtlijn 2008/50/EG van het Europees Parlement en de Raad van 20 mei 2008 betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa (PB 2008 L 152; hierna: de richtlijn luchtkwaliteit) 2, 4, 7, 12, 32, bijlage III en V
Besluit omgevingsrecht 2.2a lid 1 aanhef en onder e, 2.2a lid 4 aanhef en onder a sub 4, 5.13b

WABO(-milieu). I.c. is niet aannemelijk gemaakt dat de gevolgen voor de luchtkwaliteit aanleiding gaven een milieueffectrapport te verlangen, ondanks dat ruimschoots aan de grenswaarden voor zwevende deeltjes wordt voldaan.

Besluit waarbij het college een omgevingsvergunning verleend voor de bouw van een pluimveestal en het wijzigen van een rundveehouderij in een biologische pluimveehouderij. [...]

6. [appellant] en anderen betogen dat de rechtbank niet heeft onderkend dat het college de gevraagde vergunning had moeten weigeren, omdat een milieueffectrapport moet worden gemaakt. Niet kan immers worden uitgesloten dat de pluimveehouderij belangrijke nadelige gevolgen voor de volksgezondheid en het milieu kan hebben. [...]

6.3. Het college heeft zich in de vormvrije m.e.r.-beoordeling bij het besluit [...] op het standpunt gesteld dat belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu worden voorkomen of tot een acceptabel niveau worden beperkt door voorschriften uit het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling milieubeheer. Het college heeft bij de beoordeling onder meer betrokken dat de geurbelasting en de uitstoot van zwevende deeltjes vanwege het in werking zijn van de inrichting toeneemt ten opzichte van situatie met de rundveehouderij, maar dat ruimschoots aan de geldende geurnormen en grenswaarden voor zwevende deeltjes wordt voldaan. [...] Gelet op het vorenstaande heeft de aangevraagde activiteit volgens het college geen belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu waardoor, ondanks dat de drempelwaarden van het Besluit milieueffectrapportage niet worden overschreden, toch een milieueffectrapport had moeten worden gemaakt.

6.4. Uit vaste rechtspraak van het Hof van Justitie volgt dat de lidstaat bij de uitvoering van een richtlijn de volledige toepassing ervan moet verzekeren. Het Hof van Justitie heeft overwogen dat de vaststelling van nationale maatregelen die een richtlijn naar behoren uitvoeren, niet tot gevolg heeft dat de richtlijn niet langer toepassing heeft, en dat een lidstaat ook na vaststelling van deze maatregelen gehouden blijft daadwerkelijk de volledige toepassing van de richtlijn te verzekeren. Daarom kunnen particulieren zich voor de nationale rechter tegenover de staat beroepen op bepalingen van een richtlijn die inhoudelijk gezien onvoorwaardelijk en voldoende precies zijn, in alle gevallen waarin de volledige toepassing van de richtlijn niet daadwerkelijk verzekerd is, dit wil zeggen niet alleen in geval van niet-uitvoering of onjuiste uitvoering van deze richtlijn, maar ook ingeval de nationale maatregelen die de betrokken richtlijn naar behoren uitvoeren niet zodanig worden toegepast dat het met de richtlijn beoogde resultaat wordt bereikt (zie het arrest van het Hof van Justitie van 11 juli 2002, Marks & Spencer, [ECLI:EU:C:2002:435](https://eur-lex.europa.eu/eli/cj/oj/2002/435), punten 26 en 27).

6.5. Volgens eveneens vaste rechtspraak van het Hof van Justitie dient bij de uitleg van een bepaling van Unierecht rekening te worden gehouden met de bewoordingen ervan, de ontstaansgeschiedenis, alsmede de context en de doelstellingen die worden nagestreefd door de regeling waarvan zij deel uitmaakt (zie in die zin de arresten van het

Hof van Justitie van 20 december 2017, Acacia en D'Amato, [ECLI:EU:C:2017:992](#), punt 31, en 17 april 2018, Egenberger, [ECLI:EU:C:2018:257](#), punt 44 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

6.6. Op grond van artikel 12 van de richtlijn luchtkwaliteit moeten lidstaten de niveaus van luchtverontreinigende stoffen beneden de grenswaarden houden in het geval deze niveaus al lager dan deze grenswaarden zijn. Hieruit is niet af te leiden, zoals [appellant] en anderen stellen, dat de richtlijn iedere verslechtering van de luchtkwaliteit onder genoemde grenswaarden ter plaatse verbiedt. Verder volgt uit artikel 12 van de richtlijn luchtkwaliteit dat de lidstaten ernaar streven de beste met duurzame ontwikkeling verenigbare luchtkwaliteit te beschermen. Dit is een inspanningsverplichting en geen verbod zoals [appellant] en anderen dat betogen. Op grond van artikel 13 van de richtlijn luchtkwaliteit zorgen de lidstaten ervoor dat de niveaus van luchtverontreinigende stoffen in de lucht de in bijlage XI vastgestelde grenswaarden niet overschrijden. Ook uit deze bepaling volgt niet dat het niveau van luchtverontreinigende stoffen in geen enkel opzicht mag toenemen in de situatie dat dit niveau zich al onder de grenswaarden bevindt. Met dit onderdeel van hun betoog hebben [appellant] en anderen niet aannemelijk gemaakt dat bij iedere verslechtering van de luchtkwaliteit al sprake is van een situatie waarin de richtlijn luchtkwaliteit zodanig wordt toegepast dat het met de richtlijn beoogde resultaat niet wordt bereikt.

6.7. Verder hebben [appellant] en anderen niet aannemelijk gemaakt dat de voor Nederland geldende grenswaarden door verlening van de vergunning van 21 juni 2016 worden overschreden. Over wat [appellant] en anderen betogen, namelijk dat de achtergrondconcentraties onjuist zijn berekend en gemeten, zodat is uitgegaan van verkeerde (te lage) waarden, wordt als volgt overwogen.

6.7.1. Voor zover [appellant] en anderen verwijzen naar de door de WHO aanbevolen waarden voor zwevende deeltjes (PM10) wijst de Afdeling erop dat het om aanbevolen waarden gaat en niet om normen waaraan op grond van de richtlijn of andere regelgeving moet worden voldaan. De verwijzing naar de WHO in artikel 32 is nu niet relevant voor deze procedure, omdat het artikel ziet op een evaluatie voor PM2,5 waarbij de meest recente wetenschappelijke informatie van de WHO zal worden betrokken.

6.7.2. Volgens [appellant] en anderen is de Gelderse Vallei ten onrechte niet als agglomeratie aangemerkt, terwijl sprake is van een onderling samenhangend geheel, een groot aantal inwoners en grote gemeenten. De Gelderse Vallei omvat volgens hen het gebied tussen en inclusief de gemeenten Ede, Veenendaal, Wageningen, Barneveld, Amersfoort en Apeldoorn. Zij stellen dat de Gelderse Vallei qua aantal inwoners en qua oppervlakte groter is dan de agglomeratie Heerlen/Kerkrade. Op grond van artikel 2, aanhef en onder 17, van de richtlijn luchtkwaliteit wordt voor de toepassing van deze richtlijn verstaan onder agglomeratie: een verstedelijkte zone met een bevolking van meer dan 250.000 inwoners of, in het geval van een bevolking van 250.000 inwoners of minder, met een door de lidstaten vast te stellen bevolkingsdichtheid per km². De door [appellant] en anderen genoemde Gelderse Vallei voldoet niet aan deze definitie alleen al omdat geen sprake is van een verstedelijkte zone. De Gelderse Vallei omvat onder meer steden en landbouwgronden en beslaat een groot deel van de Veluwe. In wat [appellant]

en anderen aanvoeren, ziet de Afdeling geen grond voor het oordeel dat de Gelderse Vallei ten onrechte niet als agglomeratie is aangemerkt.

6.7.3. Volgens het arrest van het Hof van Justitie van 26 juni 2019, Craeynest, [ECLI:EU:C:2019:533](#), punten 42 en 43, voorziet een aantal van de bepalingen van richtlijn 2008/50 in duidelijke, nauwkeurige en onvoorwaardelijke verplichtingen, zodat particulieren zich daarop kunnen beroepen jegens de staat. Dat is met name het geval met de in bijlage III, deel B, punt 1, onder a, eerste streepje, bij richtlijn 2008/50 opgelegde verplichting om bemonsteringspunten op een zodanige plaats te installeren dat gegevens worden verkregen over de verontreiniging op de meest vervuilde plaatsen, of met de verplichting om ten minste het in bijlage V bij deze richtlijn bepaalde minimumaantal bemonsteringspunten te plaatsen. Het staat aan de nationale rechter om na te gaan of deze verplichtingen zijn nagekomen.

Voor het betoog over de bemonsteringspunten verwijzen [appellant] en anderen naar het hiervoor vermelde onderdeel van bijlage III van de richtlijn luchtkwaliteit. [...] Bijlage III bestaat uit vier onderdelen: A. Algemeen, B. Situering van de bemonsteringspunten op macroschaal, C. Situering van de bemonsteringspunten op microschaal en D.

Documentatie en toetsing van de gekozen locaties. Nederland is blijkens artikel 9 van de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007 verdeeld in drie zones, namelijk noord, midden en zuid, en er zijn volgens artikel 8 van deze regeling zes agglomeraties aangewezen.

Verder staat in artikel 17, aanhef en onder c, van de regeling dat de zone midden (waarin de inrichting ligt) ten minste acht vaste meetpunten voor zwevende deeltjes (PM10) bevat. Uit de kaart van het Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit, waarnaar [appellant] en anderen verwijzen, volgt dat aan dat aantal ruimschoots wordt voldaan. Het dichtst bij de inrichting gelegen bemonsteringspunt is station Wekerom-Riemterdijk. Dit station is een achtergrondstation oftewel een regionaal station, omdat het station in landelijk gebied ligt en niet in de nabijheid van grote wegen of industrie. Het station ligt op een afstand van ongeveer 3,8 km van de inrichting. De situering van bemonsteringspunten op macroschaal, zoals deel B van bijlage III vermeld, heeft betrekking op de plaatsing en verdeling van bemonsteringspunten in zones en agglomeraties van een lidstaat. Deel B bevat verschillende criteria waaraan de situering moet voldoen. Eén van die criteria is dat bemonsteringspunten zich op een zodanige plaats dienen te bevinden dat gegevens worden verkregen over, onder meer, de gebieden binnen zones en agglomeraties waar de hoogste concentraties voorkomen waaraan de bevolking (on)rechtstreeks kan worden blootgesteld gedurende een periode die in vergelijking met de middelingstijd van de grenswaarde(n) niet verwaarloosbaar is. [appellant] en anderen noemen alleen dit criterium, maar daarnaast moeten bemonsteringspunten op grond van bijlage III, deel B, van de richtlijn luchtkwaliteit onder meer zodanig worden gesitueerd dat de meting niet door nabijheid van andere factoren wordt beïnvloed. [appellant] en anderen hebben niet aannemelijk gemaakt dat het aantal bemonsteringspunten in de zone midden onvoldoende is, dan wel dat met de verdeling van de bemonsteringspunten in de zone midden niet een representatief beeld van de luchtkwaliteit wordt verkregen. Zij hebben dan ook niet aannemelijk gemaakt dat de aangewezen locaties van de bemonsteringspunten in de zone midden, rekening houdend met alle criteria, in strijd met de richtlijn luchtkwaliteit zijn. In dit verband

overweegt de Afdeling dat het Hof van Justitie in het door [appellant] en anderen genoemde arrest van 26 juni 2019, Craeynest, [ECLI:EU:C:2019:533](#), in punt 44 heeft overwogen dat het mogelijk is dat voor meerdere locaties is voldaan aan de criteria van bijlage III, deel B, punt 1, onder a, bij de richtlijn en dat de bevoegde nationale autoriteiten alsdan op grond van hun beleidsruimte moeten kiezen op welke plaatsen de bemonsteringspunten concreet zullen worden geïnstalleerd.

6.7.4. Voorts blijkt uit de beoordeling van de luchtkwaliteit voor zwevende deeltjes (PM10) dat de jaargemiddelde concentratie ter plaatse van de meest belaste woning 23,8 µg/m³ bedraagt, waar dit op grond van voorschrift 4.1 van bijlage 2 bij de Wet milieubeheer 40 µg/m³ mag zijn. Het aantal dagen dat een concentratie van 50 µg/m³ wordt overschreden bedraagt 13,9, terwijl dit 35 dagen zouden mogen zijn en verder mogen op het berekende aantal dagen nog 2 dagen in mindering worden gebracht vanwege de zeezoutcorrectie. [appellant] en anderen hebben met hun betoog niet aannemelijk gemaakt dat de door hen gestelde achtergrondconcentratie zodanig verschilt van de achtergrondconcentratie waarmee rekening is gehouden, dat in de aangevraagde situatie alsnog de grenswaarden voor zwevende deeltjes (PM10) worden overschreden in het geval een andere achtergrondconcentratie wordt gehanteerd. Verder hebben [appellant] en anderen het standpunt van het college over de relatie tussen zwevende deeltjes PM10 en PM2,5 niet weersproken. Hierdoor ziet de Afdeling geen aanleiding voor het oordeel dat het college zwevende deeltjes PM2,5 onvoldoende heeft betrokken bij de vormvrije m.e.r.-beoordeling.

6.7.5. Ook het betoog over het Besluit niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen) kan [appellant] en anderen niet baten, alleen al omdat het college dit besluit niet heeft toegepast. Verder ziet de Afdeling in het door [appellant] en anderen gestelde geen aanleiding om het Besluit emissiearme huisvesting onverbindend te achten alleen al omdat in dit geval op grond van het onder 6.3 vermelde interimbeleid is voorzien in een bovenwettelijke reductie van de uitstoot van zwevende deeltjes door toepassing van de warmtewisselaar en strooiselschuif.

6.7.6. [appellant] en anderen hebben gelet op het vorenstaande niet aannemelijk gemaakt dat de gevolgen voor de luchtkwaliteit aanleiding gaven een milieueffectrapport te verlangen, ondanks dat ruimschoots aan de grenswaarden voor zwevende deeltjes wordt voldaan. [...]

[ECLI:NL:RVS:2020:917](#)

[Naar inhoudsopgave](#)

Natuurbescherming

JnB2020, 303

Voorzieningenrechter Rechtbank Oost-Brabant, 01-04-2020, SHE 20/911

Vvovo2

college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant, verweerder.

Wet natuurbescherming (Wnb) 1.11, 3.5 lid 4, 3.8 lid 3

NATUURBESCHERMING. KAPPEN BOMEN. CORONA. VOVO ZONDER ZITTING. De voorzieningenrechter ziet geen aanleiding het verbod om bomen te kappen te verlengen. Verzoekster heeft niet aannemelijk gemaakt dat de verbodsbepalingen in de Wnb door de aanstaande kap van de bomen wel worden geschonden of dat de zorgplicht onvoldoende wordt nageleefd. De voorzieningenrechter is daarom van oordeel dat kap van de bomen op dit moment geen overtreding oplevert van het verbod in artikel 3.5 van de Wnb of de zorgplicht in artikel 1.11 van de Wnb.

[ECLI:NL:RBOBR:2020:1940](https://ecli.nl/RBOBR:2020:1940)

[Naar inhoudsopgave](#)

Monumentenwet 1988

JnB2020, 304

MK ABRS, 01-04-2020, 201904365/1/A1

college van burgemeester en wethouders van Wassenaar.

Algemene wet bestuursrecht (Awb) 4:5, 4:15

Monumentenwet 1988 (Monumentenwet) 11, 14, 15, 16

Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) 2.1

Invoeringswet Wabo 1.2

Erfgoedwet 9.1 lid 1 aanhef en onder a, 10.1

MONUMENTENWET 1988. Bekendmaking van rechtswege verleende vergunning op grond van de Monumentenwet voor het plaatsen van een hek langs de Kasteellaan. De monumentenvergunningprocedure dient ertoe te beoordelen of een wijziging van enigerlei aard aan een beschermd monument kan worden toegelaten, gelet op de mogelijke aantasting van de beschermingswaardige monumentale belangen ervan. De Afdeling stelt voorop dat, zoals ook de rechtbank heeft overwogen, de vergunning ziet op het plaatsen van het hek. De rechtmatigheid van de in het verleden gerealiseerde versmalling van de Kasteellaan ligt daarom op zichzelf niet ter beoordeling voor. Aangezien de Kasteellaan is aangewezen als beschermd rijksmonument, dient echter wel te worden beoordeeld of de plaatsing van het hek leidt tot aantasting van de beschermingswaardige monumentale belangen van de Kasteellaan. Dat de plaatsing van het hek leidt tot aantasting van de monumentale waarden van de Kasteellaan omdat de historische breedte daarvan wordt gewijzigd, moet het college dus bij de beoordeling betrekken. De rechtbank heeft dit niet onderkend.

[ECLI:NL:RVS:2020:967](https://ecli.nl/RVS:2020:967)

Zie in dit verband ook de samenvatting van deze uitspraak onder het kopje "Belanghebbende" (JnB2020, 293).

[Naar inhoudsopgave](#)

Waterwet

Jurisprudentie Waterwet:

- MK ABRS, 01-04-2020, 201903260/1/R1 ([ECLI:NL:RVS:2020:966](#));
- MK Rechtbank Oost-Brabant, 01-03-2020 (publ. 27-03-2020), SHE 19/1341 ([ECLI:NL:RBOBR:2020:1769](#)).

[Naar inhoudsopgave](#)

Bijstand

JnB2020, 305

Voorzieningenrechter CRvB, 20-03-2020 (publ. 30-03-2020), 20/640 PW-VV
college van burgemeester en wethouders van Rotterdam.

PARTICIPATIEWET. CORONA. De voorzieningenrechter acht het, gelet op het financiële spoedeisende belang, de belangen van de minderjarige kinderen, de uitzonderlijke situatie dat in verband met de uitbraak van het coronavirus op korte termijn geen zitting kan plaatsvinden bij de Raad, en het feit dat de Spaanse regering op 14 maart 2020 in verband met die uitbraak de noodtoestand heeft uitgeroepen, op dit moment aangewezen met toepassing van artikel 8:83, vierde lid, van de Awb zonder zitting en zonder voorlopig oordeel van het geschil in de bodemprocedure, een tijdelijke voorziening te treffen.

Raad: 4.2. Het door verzoekster gestelde financiële belang is op zichzelf voldoende spoedeisend. In dit geval is sprake van een gezin met jonge kinderen, waarvan twee schoolgaand, dat moet leven van een inkomen onder het minimum. Bij beschikking van 8 november 2019 heeft de rechtbank Rotterdam alle goederen die aan appellante behoren onder bewind gesteld wegens verkwisting of het hebben van problematische schulden.

[...]

4.4. De voorzieningenrechter acht het, gelet op het onder 4.2 vermelde financiële spoedeisende belang, de belangen van de minderjarige kinderen, de uitzonderlijke situatie dat in verband met de uitbraak van het coronavirus op korte termijn geen zitting kan plaatsvinden bij de Raad, en het feit dat de Spaanse regering op 14 maart 2020 in verband met die uitbraak de noodtoestand heeft uitgeroepen, op dit moment aangewezen met toepassing van artikel 8:83, vierde lid, van de Awb zonder zitting en zonder voorlopig oordeel van het geschil in de bodemprocedure, een tijdelijke voorziening te treffen. De voorzieningenrechter zal gelet op de betrokken belangen het verzoek om een voorziening in zoverre toewijzen, dat het college met ingang van de datum van deze uitspraak bijstand verleent aan verzoekster naar de voor haar toepasselijke norm, totdat - na een behandeling van het verzoek ter zitting of nadat partijen daarvan hebben afgezien - uitspraak op het verzoek is gedaan of uitspraak in de bodemzaak is gedaan. Iedere verdere beslissing zal worden aangehouden.

5. Omdat nu enkel een voorlopige voorziening als ordemaatregel wordt getroffen, ziet de voorzieningenrechter geen aanleiding voor een proceskostenveroordeling. In de uitspraak

op het verzoek om voorlopige voorziening zal over de proceskosten en vergoeding van het betaalde griffierecht worden beslist.

[ECLI:NL:CRVB:2020:746](https://ecli.nl/crvb/2020/746)

[Naar inhoudsopgave](#)

Sociale zekerheid overig

JnB2020, 306

MK CRvB, 25-03-2020, (publ. 30-03-2020), 18/3056 WLZ, 18/3057 WLZ, 18/3058 WLZ

Salland Zorgkantoor B.V..

EVRM 8 lid 2

Wlz 4.2.4, 9.1.2

Regeling langdurige zorg (Rlz)

Besluit langdurige zorg (Blz)

WET LANGDURIGE ZORG. Het zorgkantoor heeft met de waarnemingen en het daarbij ondersteunende gebruik van de fotocamera artikel 8, tweede lid, van het EVRM niet geschonden.

Raad: 4.1. Tussen partijen is niet in geschil dat met de waarnemingen en de daarbij gebruikte camera een inbreuk is gemaakt op het recht op respect voor het privéleven als bedoeld in artikel 8, eerste lid, van het EVRM van in ieder geval betrokkenen 1 en 3. Partijen verschillen van mening over het antwoord op de vraag of deze inbreuk in overeenstemming is met het bepaalde in het tweede lid van artikel 8 van het EVRM. Hierbij speelt eerst de vraag of voor deze inbreuk een toereikende wettelijke grondslag bestaat. [...]

4.2. De Raad leidt uit dit wettelijk kader af dat het zorgkantoor belast is met de controle van de aan de verzekerde verleende zorg en de besteding van de pgb's en fraudeonderzoek. De Raad is van oordeel dat dit samenstel van bepalingen is aan te merken als een toereikende wettelijke grondslag in de zin van artikel 8, tweede lid, van het EVRM voor het verrichten van fysieke waarnemingen in het kader van deze taken. [...]

4.2.2. Anders dan de rechtbank is de Raad van oordeel dat het onder 4.1.1 tot en met 4.1.6 vermelde samenstel van bepalingen eveneens een toereikende wettelijke grondslag in de zin van artikel 8, tweede lid, van het EVRM biedt voor het ondersteunende gebruik van de camera bij de waarnemingen. Hiertoe is van doorslaggevend belang dat met de foto's slechts de door de observanten aangetroffen situatie is vastgelegd. Daarvan kon ook gedetailleerd schriftelijk verslag worden gelegd. De foto's bieden daarom niet meer zicht op de privé-omgeving van betrokkenen dan de observanten konden waarnemen, en geven door hun precieze weergave dan ook slechts in geringe mate meer inzicht in die omgeving dan in een schriftelijk verslag kan worden vastgelegd. Anders dan in de uitspraken waar betrokkenen naar hebben verwezen, heeft het zorgkantoor in dit geval geen gebruik gemaakt van een technisch opsporingsmiddel met een zelfstandige opsporingsfunctie.

Proportionaliteit en subsidiariteit

4.3. Vervolgens moet de Raad de vraag beantwoorden of de inbreuk op het recht op privéleven voldoet aan de eisen van proportionaliteit en subsidiariteit. De Raad beantwoordt deze vraag bevestigend. Na het administratieve onderzoek en het huisbezoek, waren immers alle minder bezwarende onderzoeksmiddelen van het zorgkantoor uitgeput. Daar komt bij dat het zorgkantoor een concrete melding van zorgfraude had ontvangen. Voor het zorgkantoor bestond geen andere mogelijkheid om objectief vast te stellen of de gedeclareerde zorg werd verleend. Verder is de met de waarnemingen en de foto's gemaakte inbreuk op het recht op respect voor het privéleven van betrokkenen beperkt gebleven als gevolg van de wijze waarop dit is gedaan – in de openbare ruimte – en waarop dit gericht was – op informatie over het komen en gaan van de zorgverleners bij de woning van betrokkenen 1 en 3. Nu de zorgovereenkomsten slechts het aantal uren zorg per etmaal vermeldden, zonder nadere tijdsaanduiding, kon niet met observaties van kortere duur worden volstaan.

Conclusie hoger beroepen

4.4. Gelet op het onder 4.1.1 tot en met 4.3 overwogene heeft het zorgkantoor met de waarnemingen en het daarbij ondersteunende gebruik van de fotocamera artikel 8, tweede lid, van het EVRM niet geschonden. Dit heeft de rechtbank niet onderkend. De hoger beroepen slagen en de aangevallen uitspraak moet daarom worden vernietigd. Dit betekent dat de overige beroepsgronden van het zorgkantoor geen bespreking meer behoeven. Doende wat de rechtbank zou behoren te doen, beoordeelt de Raad vervolgens of de door betrokkenen in beroep aangevoerde (resterende) gronden slagen.

Beoordeling beroepen

5.1. De beroepsgrond van betrokkenen dat het prepareren van de poort aan de achterzijde van de woning van betrokkene 1 en 3 in strijd is met artikel 8, tweede lid, van het EVRM, slaagt niet. Uit het prepareren van deze poort blijkt alleen of deze poort is gebruikt. Hieruit volgt niet wie de woning heeft betreden, hoe laat de woning is betreden en hoe vaak de woning is betreden. De aard en inzet hiervan vormen dan ook een beperkte inbreuk op het recht op respect voor het privéleven van betrokkenen, waarvoor het onder 4.1.1 tot en met 4.1.6 weergegeven samenstel van bepalingen een toereikende wettelijke grondslag biedt. Van strijd met de eisen van subsidiariteit en proportionaliteit is geen sprake, zodat de inbreuk aanvaardbaar is.

5.2. Betrokkenen betogen verder dat voorafgaand aan de gesprekken met de gewaarborgde hulp en de zorgverleners de cautie had moeten worden gegeven. Ook dit betoog wordt niet gevolgd. [...]

5.3. De beroepsgrond dat de verklaringen van de gewaarborgde hulp en de zorgverleners onder ontoelaatbare druk zijn afgelegd, slaagt ook niet. [...]

Conclusie beroepen

5.5. Uit wat onder 5.1 tot en met 5.4 is overwogen volgt dat de beroepen ongegrond zijn.

[ECLI:NL:CRVB:2020:768](https://ecli.nl/CRVB:2020:768)

[Naar inhoudsopgave](#)

Bestuursrecht overig

Algemene Verordening Gegevensbescherming

JnB2020, 307

MK ABRS, 01-04-2020, 201901006/1/A2

minister voor Rechtsbescherming.

Awb 8:88

Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna: AVG) 79, 82, 99 lid 3

Uitvoeringswet AVG (hierna: UAVG) 34

Burgerlijk Wetboek 6:106

AVG. SCHADEVERGOEDING. Degene die op grond van artikel 82 van de AVG aanspraak stelt te maken op vergoeding van schade die het gevolg is van het onrechtmatig verwerken van persoonsgegevens door een bestuursorgaan, heeft overeenkomstig artikel 8:88 van de Awb keuzevrijheid om zijn verzoek, dat in verband staat met een besluit als bedoeld in artikel 34 van de UAVG, aan de bestuursrechter voor te leggen dan wel zijn aanspraak op schadevergoeding via de civielrechtelijke weg te realiseren. Artikel 8:88 van de Awb wordt daarbij zo uitgelegd dat er voor de bevoegdheid van de bestuursrechter minder strikt wordt vastgehouden aan de eis van een onrechtmatig besluit, omdat er wel een verband moet zijn met een besluit als bedoeld in artikel 34 van de UAVG, maar dit besluit als zodanig niet onrechtmatig hoeft te zijn. Als het verzoek een hoger bedrag dan € 25.000,00 betreft, brengt toepassing van artikel 8:88 Awb met zich dat in dat geval de burgerlijke rechter exclusief bevoegd is om van een dergelijk verzoek kennis te nemen.

Besluit waarbij de minister een verzoek van [appellant] om schadevergoeding heeft afgewezen. [...]

10. Voor wat betreft het verzoek om schadevergoeding is de AVG van toepassing.

[appellant] heeft op 4 juni 2018, dus na de inwerkingtreding van de AVG, de rechtbank verzocht de minister te veroordelen tot het betalen van schadevergoeding.

11. Voor de beoordeling van de onrechtmatigheid van het handelen, zoals zich dat vóór 25 mei 2018 heeft voorgedaan, is het oude recht van toepassing, dat wil zeggen de Wbp. In hoger beroep is niet in geschil dat de minister heeft gehandeld in strijd met artikel 8, aanhef en onder a, van de Wbp en dat dit ook in strijd zou zijn met de AVG. [...]

13. De minister heeft de bevoegdheid van de bestuursrechter niet bestreden en ook desgevraagd verklaard zich daarmee te kunnen verenigen. Zoals de Afdeling eveneens in de uitspraken van vandaag met nummers [ECLI:NL:RVS:2020:899](#), [ECLI:NL:RVS:2020:900](#) en [ECLI:NL:RVS:2020:901](#) heeft overwogen, is de bestuursrechter naar haar oordeel bevoegd om op grond van artikel 8:88 van de Awb een verzoek om vergoeding van materiële of immateriële schade als gevolg van een handelen in strijd met de AVG door een bestuursorgaan te beoordelen. De Afdeling ontleent hiertoe argumenten aan de AVG en de Uitvoeringswet AVG.

14. De AVG is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat (artikel 99, derde lid, van de AVG). De aanspraak op schadevergoeding in geval van handelen in strijd met de AVG

vloeit rechtstreeks uit de AVG voort. In artikel 82, zesde lid, van de AVG is bepaald dat gerechtelijke procedures voor het uitoefenen van het recht op schadevergoeding worden gevoerd voor de in artikel 79, tweede lid, bedoelde lidstaatrechtelijk bevoegde gerechten. In artikel 79, eerste lid, is meer in het algemeen het recht op doeltreffende voorziening in rechte vastgelegd.

15. De AVG bepaalt niet welke gerechten binnen een lidstaat bevoegd zijn over het recht op schadevergoeding te oordelen. Bij gebreke aan Unierechtelijke procedurele voorschriften is het volgens vaste rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: het Hof van Justitie) aan de lidstaten om de bevoegde rechterlijke instanties aan te wijzen en om hun nationale procesrecht toe te passen in zaken waarin het Unierecht geldend wordt gemaakt. Dergelijke nationale regels moeten wel aan de voorwaarden van gelijkwaardigheid en doeltreffendheid voldoen (vergelijk het arrest van 16 december 1976, C-33/76, Rewe, [ECLI:EU:C:1976:188](#), en het arrest van 13 juli 2006, C-295/04 - 298/04, Manfredi, [ECLI:EU:C:2006:461](#), punt 62). Deze voorwaarden houden in dat een nationale procedurereguleer ter bescherming van de rechten die justitiabelen ontleenen aan het Unierecht niet ongunstiger mag zijn dan die voor soortgelijke nationale vorderingen (gelijkwaardigheidsbeginsel), en dat een procedurereguleer de uitoefening van de door de Unie verleende rechten in de praktijk niet onmogelijk of uiterst moeilijk mag maken (doeltreffendheidsbeginsel). Een procedurereguleer moet verder voldoen aan het beginsel van effectieve rechtsbescherming, zoals thans in artikel 47 Handvest neergelegd (arresten van het Hof van Justitie van 18 maart 2010, C-317/08, C-318/08, C-319/08 en C-320/08, Alassini e.a., [ECLI:EU:C:2010:146](#)).

Dat betekent dat onder deze randvoorwaarden op grond van het nationale recht moet worden bepaald welke rechter bevoegd is te oordelen over verzoeken om schadevergoeding.

16. Op grond van artikel 8:88, eerste lid, aanhef en onder a, van de Awb in samenhang met artikel 34 van de Uitvoeringswet, is de bestuursrechter bevoegd op een verzoek van een belanghebbende een bestuursorgaan te veroordelen tot vergoeding van schade die een belanghebbende lijdt of zal lijden in verband met een schriftelijke beslissing als bedoeld in artikel 34 van de Uitvoeringswet. Daartoe wordt als volgt overwogen. [...]

18. De artikelen 15 tot en met 22 van de AVG bieden belanghebbenden, onder meer, het recht op inzage van persoonsgegevens, het recht op rectificatie of wissing van persoonsgegevens, het recht op beperking van de hem betreffende verwerking, alsmede het recht om tegen verwerking van persoonsgegevens bezwaar te maken, het recht op gegevensoverdraagbaarheid en het recht om niet uitsluitend aan geautomatiseerde gegevensverwerking te worden onderworpen.

19. Deze rechten zijn onlosmakelijk verbonden met de controle op de verwerking van persoonsgegevens en stellen de belanghebbenden in staat te achterhalen of persoonsgegevens op rechtmatige wijze zijn verwerkt en, onder meer, te verzoeken om schadevergoeding vanwege onrechtmatige verwerking.

20. Voor de wegen waarlangs het recht op schadevergoeding kan worden gerealiseerd, is in de Memorie van Toelichting (Kamerstukken II 2017-2018, 34851 nr. 3) bij de Uitvoeringswet AVG in de implementatietabel bij artikel 82 opgenomen "Huidige titel 8.4 Awb of civiele rechter". De Afdeling leidt hieruit af dat het mogelijk moet zijn zowel bij de

bestuursrechter als bij de civiele rechter een aanspraak op vergoeding van schade als gevolg van een inbreuk op de AVG door een bestuursorgaan aan de orde te stellen.

21. De Afdeling leidt daarom uit artikel 8:88 van de Awb in samenhang gelezen met artikel 34 van de Uitvoeringswet AVG af dat het aansluit bij de bedoeling van de nationale wetgever dat aan dezelfde rechter die oordeelt over onder meer beslissingen van bestuursorganen op een verzoek als bedoeld in artikelen 15 tot en met 22 van de AVG, ook kan worden verzocht om vergoeding van daarmee in verband staande schade. De Afdeling acht dit in het belang van de concentratie van rechtsbescherming en daarmee ook het in het belang van een effectieve en doeltreffende rechtsbescherming (doeltreffendheidsbeginsel en artikel 47 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie). De Afdeling wijst ter vergelijking naar het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 15 april 2008, C-268/06, [ECLI:EU:C:2008:223](#), punt 51 (Impact), waaruit kan worden afgeleid dat een concentratie van rechtsbescherming in overeenstemming is met het doeltreffendheidsbeginsel. Aan het gelijkwaardigheidsbeginsel is naar het oordeel van de Afdeling ook voldaan, omdat het openstellen van de bestuursrechtelijke weg geen procedureregeling is die aanspraken op grond van het Unierecht ongunstiger behandelt dan vergelijkbare aanspraken op grond van het nationale recht.

22. Dit betekent dat degene die op grond van artikel 82 van de AVG aanspraak stelt te maken op vergoeding van schade die het gevolg is van het onrechtmatig verwerken van persoonsgegevens door een bestuursorgaan, overeenkomstig artikel 8:88 van de Awb keuzevrijheid heeft om zijn verzoek, dat in verband staat met een besluit als bedoeld in artikel 34 van de Uitvoeringswet AVG, aan de bestuursrechter voor te leggen dan wel zijn aanspraak op schadevergoeding via de civielrechtelijke weg te realiseren. Artikel 8:88 van de Awb wordt daarbij zo uitgelegd dat er voor de bevoegdheid van de bestuursrechter minder strikt wordt vastgehouden aan de eis van een onrechtmatig besluit, omdat er wel een verband moet zijn met een besluit als bedoeld in artikel 34 van de Uitvoeringswet AVG, maar dit besluit, bijvoorbeeld op een verzoek om inzage, als zodanig niet onrechtmatig hoeft te zijn. In zo'n geval kan de bestuursrechter dus in de verzoekschriftprocedure met toepassing van artikel 8:88 van de Awb een oordeel geven over de onrechtmatigheid van de verwerking van de gegevens waarop het besluit omtrent het verzoek om informatie betrekking heeft. Dat laatste besluit hoeft daarvoor niet onrechtmatig te zijn en hoeft ook geen oordeel over de rechtmatigheid van de verwerking van de gegevens te bevatten. De Afdeling merkt daarbij op dat als het verzoek een hoger bedrag dan € 25.000,00 betreft, toepassing van artikel 8:88 Awb met zich brengt dat in dat geval de burgerlijke rechter exclusief bevoegd is om van een dergelijk verzoek kennis te nemen.

23. De Afdeling is van oordeel dat [appellant] in deze overgangsfase, waarin een verzoek is gedaan na 25 mei 2018 tot vergoeding van schade in verband met handelingen die geheel of ten dele daarvoor hebben plaatsgevonden en die strijdig waren met de Wbp en thans ook strijd zouden opleveren met de AVG en waarin dus het materiële beoordelingskader al hetzelfde was, ook de rechtsbescherming als onder 22 uiteengezet moet worden geboden. Dat sluit aan bij de standpunten van partijen. Afwijzing verzoek stellen prejudiciële vraag [...]

25. De Afdeling wijst dit verzoek af. Artikel 82 van de AVG heeft rechtstreekse werking en maakt het mogelijk dat belanghebbenden de aanspraak op schadevergoeding voor onrechtmatige verwerking in de nationale rechtsorde kunnen realiseren. Volgens vaste rechtspraak van het Hof van Justitie (zie onder 15) zijn de inrichting van de rechterlijke procedure en de wijze van rechtsbescherming in beginsel aangelegenheden van nationaal recht, als aan de Unierechtelijke randvoorwaarden wordt voldaan. Hiervoor heeft de Afdeling geoordeeld dat de bestuursrechter naast de burgerlijke rechter bevoegd is een verzoek om schadevergoeding op grond van artikel 82 van de AVG te beoordelen met toepassing van artikel 8:88 van de Awb. Er is geen aanleiding tot het stellen van een prejudiciële vraag, omdat redelijkerwijs geen twijfel kan bestaan over de beantwoording van de vraag (zie het arrest van het Hof van Justitie van 6 oktober 1982, Cilfit, [ECLI:EU:C:1982:335](#), punten 13, 14 en 16).

Beoordeling verzoek om schadevergoeding

26. [appellant] betoogt dat de rechtbank een onjuiste toepassing heeft gegeven aan artikel 6:106 van het BW, omdat het naar billijkheid vastgestelde bedrag aan schadevergoeding te laag is vastgesteld. [...]

27. Hoewel in artikel 82, eerste lid, van de AVG is vastgelegd dat er volledige vergoeding van de daadwerkelijke immateriële schade ten gevolge van inbreuken op de AVG moet plaats vinden op een wijze die recht doet aan de doelstellingen van de verordening, is in de AVG niet bepaald op welke wijze de immateriële schade moet worden vastgesteld en berekend. Volgens vaste rechtspraak van het Hof van Justitie is het bij gebrek aan communautaire regelgeving een aangelegenheid van de interne rechtsorde van elke lidstaat om de regels vast te stellen voor de uitoefening van het recht op schadevergoeding, mits het gelijkwaardigheidsbeginsel en het doeltreffendheidsbeginsel in acht worden genomen (zie het arrest Manfredi, punt 64).

Wel dient bij de uitoefening van het recht op schadevergoeding, zoals neergelegd in artikel 82 AVG, rekening te worden gehouden met overweging 146 van de considerans van de AVG. Daarin is, onder meer, vermeld dat de verwerkingsverantwoordelijke of de verwerker alle schade moeten vergoeden die iemand kan lijden ten gevolge van een verwerking die inbreuk maakt op deze verordening. Het begrip schade moet ruim worden uitgelegd in het licht van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie, op een wijze die ten volle recht doet aan de doelstellingen van deze verordening. Ook is vermeld dat betrokkenen een volledige en daadwerkelijke vergoeding van door hen geleden schade dienen te ontvangen.

28. Het Hof van Justitie heeft nog geen uitleg gegeven aan specifiek het schadebegrip of over de vergoedbare immateriële schade bij een onrechtmatige verwerking van persoonsgegevens, ook niet onder de (ingetrokken) Privacyrichtlijn (Richtlijn 95/46/EG). Volgens vaste rechtspraak van het Hof geldt wel dat te vergoeden schade reëel en zeker moet zijn (vergelijk het arrest van het Hof van Justitie van 4 april 2017, C- 337/15 P, Europese Ombudsman tegen Staelen, [ECLI:EU:C:2017:256](#), punt 91).

29. Met inachtneming van bovengenoemde jurisprudentie van het Hof van Justitie en artikel 146 van de considerans, is het nationale recht dus van belang bij de beantwoording van de vraag of de gestelde schade voor vergoeding in aanmerking komt.

30. Voor de beoordeling van een verzoek om vergoeding van immateriële schade wordt, volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling (zie bijvoorbeeld de uitspraak van 25 augustus 2010, [ECLI:NL:RVS:2010:BN4952](#)), aansluiting gezocht bij het civiele schadevergoedingsrecht. [...]

32. Van de in artikel 6:106, eerste lid, aanhef en onder b, van het BW bedoelde aantasting in persoon 'op andere wijze' is in ieder geval sprake indien de benadeelde partij geestelijk letsel heeft opgelopen. Degene die zich hierop beroept, zal voldoende concrete gegevens moeten aanvoeren waaruit kan volgen dat in verband met de omstandigheden van het geval psychische schade is ontstaan. Daartoe is vereist dat naar objectieve maatstaven het bestaan van geestelijk letsel kan worden vastgesteld. Ook als het bestaan van geestelijk letsel in voornoemde zin niet kan worden aangenomen, is niet uitgesloten dat de aard en de ernst van de normschending en van de gevolgen daarvan voor de benadeelde, meebrengen dat van de in artikel 6:106, aanhef en onder b, BW bedoelde aantasting in zijn persoon 'op andere wijze' sprake is. In zo een geval zal degene die zich hierop beroept de aantasting in zijn persoon met concrete gegevens moeten onderbouwen. Dat is slechts anders indien de aard en de ernst van de normschending meebrengen dat de in dit verband relevante nadelige gevolgen daarvan voor de benadeelde zo voor de hand liggen, dat een aantasting in de persoon kan worden aangenomen. Van een aantasting in de persoon 'op andere wijze' als bedoeld in artikel 6:106, aanhef en onder b, BW is niet reeds sprake bij de enkele schending van een fundamenteel recht. (Zie de arresten van de Hoge Raad van 15 maart 2019, [ECLI:NL:HR:2019:376](#), r.o.4.2.2, van 28 mei 2019, [ECLI:NL:HR:2019:793](#), r.o. 2.4.5. en van 19 juli 2019, [ECLI:NL:HR:2019:1278](#), r.o. 2.13.2.)

33. De Afdeling is van oordeel dat met het onder 32 geschetste kader kan worden voldaan aan de eisen van de AVG en aan de rechtspraak van het Hof van Justitie zoals weergegeven onder 27. [...]

35. [appellant] stelt dat hij in zijn persoon is aangetast. Hij stelt dat zijn privacy is geschonden, omdat de rapportages strikt vertrouwelijke en gevoelige persoonsgegevens bevatten en hij geen toestemming heeft gegeven voor verwerking van de gegevens.

36. De Afdeling is met de rechtbank van oordeel dat [appellant] recht heeft op toekenning van een vergoeding voor immateriële schade. [...]

[ECLI:NL:RVS:2020:898](#)

Zie in dit verband ook de uitspraken van de ABRS van dezelfde datum inzake nrs.

[ECLI:NL:RVS:2020:899](#), [ECLI:NL:RVS:2020:900](#) en [ECLI:NL:RVS:2020:901](#).

Bij deze uitspraken is een [persbericht](#) ("Bestuursrechter kan vaker schadevergoeding geven bij schenden privacywetgeving door bestuursorganen") uitgebracht.

[Naar inhoudsopgave](#)

Huisvesting

JnB2020, 308

MK ABRS, 01-04-2020, 201904775/1/A3

college van burgemeester en wethouders van Haarlem.

Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EVRM) 8

Verdrag inzake de rechten van het kind

Europees Sociaal Handvest (ESH) 30, 31

Huisvestingsverordening Zuid-Kennemerland/IJmond: Haarlem 2017 (Hvv) 9, 21

HUISVESTING. Weigering urgentieverklaring. Beslissingen van het Europees Comité voor Sociale Rechten (ECSR) kunnen een rol spelen bij de uitleg en toepassing van andere, wel rechtstreeks toepasbare, bepalingen, zoals artikel 8 van het EVRM. Dit neemt niet weg dat uiteindelijk de interpretatie die het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) aan laatstgenoemde verdragsbepalingen geeft, bepalend is. In de beslissing van het ECSR ziet de Afdeling geen aanleiding om in zaken als deze een andere uitleg aan artikel 8 van het EVRM te geven.

[...] [Afwijzing] verzoek van [appellante] om een urgentieverklaring [...].

[...] 5. De rechtbank heeft terecht geoordeeld dat het college in redelijkheid heeft kunnen besluiten de hardheidsclausule niet toe te passen.

[...] 5.1. Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (zie onder 8.6 van de uitspraak van 13 februari 2019, [ECLI:NL:RVS:2019:435](#)), lenen de artikelen 30 en 31 van het ESH zich niet voor rechtstreekse toepassing door de rechter, omdat deze bepalingen naar hun inhoud niet een ieder verbinden. Ook beslissingen van het ECSR zijn niet bindend voor de verdragsluitende partijen, zodat daaraan in een procedure als deze geen rechtstreekse aanspraken kunnen worden ontleend. De rechtbank heeft terecht de artikelen 30 en 31 van het ESH niet rechtstreeks toegepast en terecht geoordeeld dat daaraan niet een rechtstreekse aanspraak kan worden ontleend.

5.2. Beslissingen van het ECSR zijn gezaghebbend. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens hecht voor de uitleg van het EVRM waarde aan de interpretaties die het ECSR geeft. Beslissingen van het ECSR kunnen aldus een rol spelen bij de uitleg en toepassing van andere, wel rechtstreeks toepasbare, bepalingen, zoals artikel 8 van het EVRM. Dit neemt niet weg dat uiteindelijk de interpretatie die het EHRM aan laatstgenoemde verdragsbepalingen geeft, bepalend is. Zie de uitspraak van 26 november 2015, [ECLI:NL:RVS:2015:3415](#). Artikel 8 van het EVRM heeft als doel het individu te beschermen tegen willekeurige inbreuken door de overheid op het recht op eerbiediging van het privéleven en familie- en gezinsleven. In dit geval gaat het om de vraag of, hoewel niet aan de voorwaarden daarvoor wordt voldaan, niettemin een urgentieverklaring moet worden verleend. In dit verband moet worden beoordeeld of in het besluit om een urgentieverklaring te weigeren een juist evenwicht is bereikt tussen de belangen van het individu en het algemeen belang van een rechtvaardige woonruimteverdeling. Zie de uitspraak van de Afdeling van 20 juli 2016, [ECLI:NL:RVS:2016:2112](#). In de beslissing van het ECSR ziet de Afdeling geen aanleiding om in zaken als deze een andere uitleg aan artikel 8 van het EVRM te geven.

De Afdeling beantwoordt de vraag of zich in dit geval feiten of omstandigheden voordoen waaruit een positieve verplichting tot het verlenen van een urgentieverklaring voortvloeit, ontkennend. [...]

[ECLI:NL:RVS:2020:922](#)

[Naar inhoudsopgave](#)

Rijkswet op het Nederlanderschap

JnB2020, 309

MK ABRS, 01-04-2020, 201809073/1/V6

minister van Buitenlandse Zaken.

RWN 6 lid 1

BW 1:204, 1:209, 1:211, 10:100, 10:101

NEDERLANDERSCHAP. Een buitenslands tot stand gekomen rechtsfeit of rechtshandeling, zoals een erkenning, wordt in Nederland niet van rechtswege erkend als dit gegeven in strijd is met de openbare orde. In dit geval is aan de geboorteakten geen behoorlijk onderzoek voorafgegaan. Vaststelling van bezit van staat is voorbehouden aan de civiele rechter.

2. De minister heeft zich in het besluit van 6 november 2017 op het standpunt gesteld dat appellanten niet in aanmerking komen voor verkrijging van het Nederlanderschap door optie krachtens artikel 6, eerste lid, aanhef en onder l, van de Rijkswet op het Nederlanderschap (hierna: de RWN). De minister heeft daaraan ten grondslag gelegd dat niet vaststaat dat appellanten afstammen van en op rechtsgeldige wijze zijn erkend door [persoon A], naar gesteld hun biologische vader. De rechtbank heeft geoordeeld dat de minister zich terecht op het standpunt heeft gesteld dat de in de Dominicaanse geboorteakten en erkenningsakten vastgestelde familierechtelijke betrekkingen tussen [persoon A] en appellanten in Nederland niet erkend kunnen worden en dat hij niet bevoegd is om bezit van staat, bedoeld in artikel 1:209 van het Burgerlijk Wetboek (hierna: het BW), vast te stellen. Het hoger beroep spitst zich op deze oordelen van de rechtbank toe. [...]

Erkenning in Nederland van buitenlandse rechtsfeiten of rechtshandelingen

4.2. Uit de prejudiciële beslissing [[ECLI:NL:HR:2017:942](#)] volgt dat het achterwege laten van een conflictenrechtelijke toets niet betekent dat, zoals appellanten betogen, de minister in een geval als dit alleen mag beoordelen of bij de totstandkoming van de geboorteakten en de erkenningsakten aan alle procedurele vereisten is voldaan. De rechtbank is tot hetzelfde oordeel gekomen.

Een buitenslands tot stand gekomen rechtsfeit of rechtshandeling, zoals een erkenning, wordt in Nederland niet van rechtswege erkend als dit gegeven in strijd is met de openbare orde. Een erkenning door een derde is nietig als deze is gedaan terwijl er twee ouders zijn. Volgens het Dominicaanse en het Nederlandse recht is de echtgenoot van de moeder de juridische vader van het kind. Er moet van worden uitgegaan dat appellanten ten tijde van de erkenning door [persoon A] al twee ouders hadden als bedoeld in artikel 1:204, eerste lid, aanhef en onder e, van het BW. Het beginsel dat ieder kind slechts

twee ouders heeft is een fundamenteel beginsel van het afstammingsrecht. Zie in dezelfde zin het arrest van het gerechtshof Amsterdam van 20 februari 2018, [ECLI:NL:GHAMS:2018:617](#). Daarom heeft de rechtbank terecht overwogen dat de erkenning van appellanten door [persoon A] onverenigbaar is met de Nederlandse openbare orde. Het rapport van de Staatscommissie Herijking Ouderschap leidt niet tot een ander oordeel, alleen al omdat het kabinet in reactie op dit rapport heeft laten weten geen regeling te treffen voor het meerouderschap waarbij het mogelijk zou zijn voor een kind om meer dan twee juridische ouders te hebben. Het beroep op de uitspraak van de rechtbank Den Haag van 28 mei 2015 faalt, alleen al omdat ervan moet worden uitgegaan dat appellanten, anders dan in die zaak aan de orde was, ten tijde van de erkenning door [persoon A] al twee ouders hadden. Uit het voorgaande volgt dat het betoog over de vraag of aan de erkenningsakten kennelijk geen behoorlijk onderzoek is voorafgegaan, geen bespreking behoeft.

Een buitenslands tot stand gekomen rechtsfeit of rechtshandeling neergelegd in een door een bevoegde instantie overeenkomstig de plaatselijke voorschriften opgemaakte akte, zoals een geboorteakte, wordt in Nederland niet van rechtswege erkend als aan de totstandkoming ervan geen behoorlijk onderzoek of behoorlijke rechtspleging is voorafgegaan. De rechtbank heeft terecht in aanmerking genomen dat in de geboorteakten de huwelijks staat van de moeder niet is vermeld terwijl vaststaat dat zij ten tijde van de geboorteaangiften van appellanten gehuwd was met [persoon B]. De rechtbank heeft dus terecht overwogen dat aan die akten kennelijk geen behoorlijk onderzoek is voorafgegaan.

Anders dan appellanten betogen, volgt uit de uitspraak van 22 juli 2019 niet dat de Dominicaanse rechtbank de erkenning door [persoon A] rechtsgeldig heeft geacht en heeft bekrachtigd. Naar het oordeel van de Afdeling moet deze uitspraak worden geduid als een gerechtelijke vaststelling van het vaderschap van de intussen overleden [persoon A] over appellanten. De Dominicaanse rechtbank heeft immers de vordering tot geldigverklaring van de rechterlijke erkenning van het vaderschap als regulier en geldig verklaard en heeft bevolen de geboorteakten te wijzigen door erop te noteren dat [persoon A] als de vader van appellanten bekend staat. Ook als de Dominicaanse uitspraak van rechtswege in Nederland wordt erkend, kunnen appellanten hieraan, gelet op artikel 6, eerste lid en onder n, van de RWN geen optierecht ontlenen omdat zij op de dag van deze uitspraak meerderjarig waren, zoals de minister terecht heeft aangevoerd. Bezit van staat

5.1. Onder verwijzing naar artikel 1:211 van het BW heeft de rechtbank terecht geoordeeld dat de vaststelling van bezit van staat is voorbehouden aan de civiele rechter. Verder volgt uit de uitspraak van 22 juli 2019 niet dat appellanten over een staat als kinderen van [persoon A] beschikken. Zie in dit verband hetgeen hiervoor onder 4.2 over deze uitspraak is overwogen.

[ECLI:NL:RVS:2020:960](#)

[Naar inhoudsopgave](#)

Vreemdelingenrecht

Asiel

JnB2020, 310

Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Arnhem, 01-04-2020, NL20.2910 T

staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Richtlijn 2011/95/EU 15 c

ASIEL. Verweerder moet nader motiveren waarom er voor niet-Arabische bevolkingsgroepen afkomstig uit Darfur geen groepsvervolging is aangenomen dan wel waarom niet is aangenomen dat zij als groep systematisch worden blootgesteld aan een praktijk van onmenselijke behandelingen.

[ECLI:NL:RBDHA:2020:2962](https://eur-lex.europa.eu/eli/nl/rbdha/2020/2962)

[Naar inhoudsopgave](#)

Coronavirus

JnB2020, 311

Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Haarlem, 27-03-2020 (publ. 02-04-2020), NL20.6358

staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Vw 2000 59b lid 1 a b, 94 lid 4

VREEMDELINGENBEWARING. HOREN. CORONAVIRUS. De rechtbank heeft in dit geval afgezien van het horen van eiser, hoewel dat op grond van artikel 94, vierde lid Vw is voorgeschreven. Op dit moment is het horen van een vreemdeling in persoon of via een videoverbinding in technische en praktische zin (bijna) onmogelijk en verder ook onwenselijk.

Dat eiser niet is gehoord vormt geen aanleiding voor gegrondverklaring van het beroep. Hoewel het recht om te worden gehoord een zeer belangrijk recht is, is het niet absoluut. De rechtbank verwijst naar het arrest van het Hof van 26 juli 2017 (C 348/16, Sacko; [ECLI:EU:C:2017:591](https://eur-lex.europa.eu/eli/eu/c/2017/591)). De rechtbank wijst verder op de uitspraak van de Afdeling van 17 juni 2004 (200404027/1). Nu doet zich een zodanig bijzondere situatie voor, dat daarin gerechtvaardigd is dat van het horen in persoon in zijn algemeenheid wordt afgezien. Nu als gevolg van van overheidswege ingesteld landelijk beleid wordt afgezien de vreemdeling te laten vervoeren naar de rechtbank en zitting in het openbaar te houden, om op deze wijze besmettingsgevaar in te perken, ziet de rechtbank geen aanleiding in elk specifiek geval navraag te doen naar de aard en ernst van het besmettingsgevaar. Verder is de rechtbank van oordeel dat de rechten van eiser in de gegeven uitzonderlijke situatie voldoende gewaarborgd zijn doordat de rechtbank zijn gemachtigde in staat heeft gesteld om schriftelijk zijn standpunt kenbaar te maken. Daarbij acht de rechtbank nog van belang dat eiser voor de

zitting op de hoogte is gesteld van de aangepaste maatregelen en hij zich ook hierover heeft kunnen uitlaten.

[ECLI:NL:RBDHA:2020:3012](https://ecli.nl/RBDHA:2020:3012)

JnB2020, 312

Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Haarlem, 27-03-2020, NL20.6735

staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Vw 2000 6 lid 3, 106

VRIJHEIDSONTNEMENDE MAATREGEL. SCHADEVERGOEDING. CORONAVIRUS.

Nu verweerder binnen drie dagen na de brief van 15 maart 2020 heeft bepaald dat Dublinclaimanten (voorlopig) niet worden overgedragen, heeft verweerder binnen een redelijke termijn deze verdere maatregelen uitgewerkt. Geen schadevergoeding over deze periode in bewaring.

3.3 De rechtbank stelt verder vast dat, indien de Dublinverordening op een vreemdeling die op grond van een vrijheidsontnemende maatregel in bewaring zit van toepassing is, een termijn voor overdracht geldt van zes weken. Deze termijn was nog niet verlopen op het moment dat verweerder de maatregel heeft opgeheven. In zoverre is er geen grond voor het oordeel dat de maatregel onrechtmatig heeft voortgeduurd tot 18 maart 2020.

3.4 De rechtbank is verder van oordeel dat eiser niet heeft onderbouwd waarom verweerder al op 15 maart 2020 bekend had moeten zijn met de onmogelijkheid van overdracht van eiser binnen de termijn van zes weken. Voor zover eiser in dit verband verwijst naar de brief van de minister aan de Tweede Kamer van 15 maart 2020 [aanpak van het coronavirus], stelt de rechtbank vast dat in deze brief (ook) maatregelen zijn afgekondigd die gevolgen hebben voor de migratieketen, maar hierin is niet specifiek een maatregel opgenomen met betrekking tot Dublinclaimanten. Evenmin is hierin vermeld dat overdrachten in het algemeen, of naar Spanje in het bijzonder, geen doorgang vinden. In deze brief is wel opgenomen dat zo spoedig mogelijk een nadere uitwerking van de maatregelen zal volgen. Verweerder moet dan ook, zeker gelet op de context van de huidige situatie, een termijn worden gegund om zich te beraden op en uitwerken van verdere maatregelen. Nu verweerder binnen drie dagen na de brief van 15 maart 2020 heeft bepaald dat Dublinclaimanten (voorlopig) niet worden overgedragen, heeft verweerder binnen een redelijke termijn deze verdere maatregelen uitgewerkt. Verder is er geen grond voor het oordeel dat verweerder in het geval van eiser onvoldoende voortvarend zou hebben gehandeld, omdat verweerder niet alleen binnen een redelijke termijn de verdere maatregelen heeft uitgewerkt, maar ook omdat verweerder direct daarna de vrijheidsontnemende maatregel van eiser heeft opgeheven. De beroepsgrond slaagt niet.

4. Het beroep is ongegrond. Daarom wordt ook het verzoek om schadevergoeding afgewezen.

[ECLI:NL:RBDHA:2020:2795](https://ecli.nl/RBDHA:2020:2795)

JnB2020, 313

VZR Rechtbank Den Haag, zittingsplaats Haarlem, 27-03-2020, AWB 20/2464

Centraal Orgaan opvang asielzoekers.

Vw 2000 8 m

Rva 3 lid 3 q

OPVANG. PROCESKOSTENVEROORDELING. CORONAVIRUS. Weliswaar is, gelet op de noodsituatie door het Corona-virus, door de staatssecretaris tijdelijk een andere noodopvang ingesteld, maar verzoeker heeft aangevoerd dat hij niet op de hoogte was van de aanwijzing conform artikel 55 Vw, en blijkbaar heeft verzoeker ook zijn recht op opvang ook niet kunnen effectueren, aangezien hij onverrichter zaken is weggestuurd uit Ter Apel.

9. De voorzieningenrechter is van oordeel dat verzoeker geen procesbelang meer heeft bij de door hem gevraagde voorlopige voorziening, nu hetgeen hij hiermee wenste bereiken, namelijk het verkrijgen van opvang, inmiddels bereikt is. In zoverre wordt het verzoek om een voorlopige voorziening dan ook niet-ontvankelijk bevonden wegens gebrek aan procesbelang.

10. De voorzieningenrechter ziet echter wel aanleiding om verweerder te veroordelen in de proceskosten. Dat het proces-belang inmiddels is komen te vervallen, laat onverlet dat het verzoek niet ten onrechte is gedaan.

Hiertoe acht de voorzieningenrechter allereerst van belang dat uit het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 27 september 2012 inzake *Cimade* [[ECLI:EU:C:2012:594](#)] en de implementatie van dit arrest in artikel 8, onder m, Vw in samenhang met artikel 3, derde lid, onder q, van de Regeling verstrekkingen asielzoekers volgt dat vreemdelingen zoals verzoeker recht hebben op opvang (door het COA). Het COA heeft verzoeker deze opvang geweigerd. Weliswaar is, gelet op de noodsituatie door het Corona-virus, door de staatssecretaris tijdelijk een andere noodopvang ingesteld, maar verzoeker heeft aangevoerd dat hij niet op de hoogte was van de aanwijzing conform artikel 55 Vw, en blijkbaar heeft verzoeker ook zijn recht op opvang ook niet kunnen effectueren, aangezien hij onverrichter zaken is weggestuurd uit Ter Apel. Vast staat dat verzoeker, toen hij zich op 23 maart 2020 op aanwijzing van de DT&V meldde in Ter Apel, aldaar geregistreerd had moeten worden en per bus naar de noodopvang in Zoutkamp vervoerd had moeten worden. Het is verzoeker niet toegestaan zich zelfstandig bij de kazerne in Zoutkamp te melden. Dat verzoeker niet per bus is overgebracht, maar dat dit niet aan verweerder te wijten is omdat de staatssecretaris hiervoor verantwoordelijk is, volgt de voorzieningenrechter niet. Zoals eerder overwogen is het COA immers wettelijk verantwoordelijk voor de opvang van verzoeker.

[ECLI:NL:RBDHA:2020:2920](#)

[Naar inhoudsopgave](#)

Procesrecht

JnB2020, 314

MK ABRS, 01-04-2020, 20200611/1/V3

staatssecretaris van Justitie en Veiligheid.

Vb 2000 5.3

PROCESRECHT. In het dossier, zoals dat door de rechtbank aan de Afdeling is toegezonden, bevindt zich de maatregel van bewaring. Onderaan deze maatregel is vermeld dat dit document elektronisch is ondertekend. De staatssecretaris klaagt terecht dat de rechtbank niet heeft onderkend dat de gegevens over de elektronische handtekening onderaan de maatregel kunnen worden gevalideerd door op die tekst te klikken (zie in dit verband r.o. 8 van de uitspraak van de Afdeling van 8 oktober 2019, [ECLI:NL:RVS:2019:3355](#)). In het scherm dat vervolgens verschijnt, zijn de datum en het tijdstip van de ondertekening vermeld. Ook is de naam van de AVIM-medewerker die de maatregel heeft ondertekend in dat scherm te zien. In het scherm is verder de vermelding te zien dat de handtekening geldig is en dat de vorm van het document na ondertekening niet gewijzigd is. Ook is daarin te zien dat het elektronische zegel van de politie geldig is. Zoals volgt uit de voornoemde uitspraak van de Afdeling, heeft de rechtbank daarom ten onrechte overwogen dat de maatregel niet rechtsgeldig is ondertekend in de zin van artikel 5.3 van het Vreemdelingenbesluit 2000.

[ECLI:NL:RVS:2020:909](#)

[Naar inhoudsopgave](#)